

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 24 päivänä toukokuuta 2016

361/2016

Laki vaalilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vaalilain (714/1998) 5, 12, 14—17, 58 ja 73 §,
sellaisina kuin niistä ovat 5 § laissa 563/2015, 14 § ja 58 §:n suomenkielinen sanamuoto osaksi laissa 563/2015, 15 ja 16 § laeissa 496/2013 ja 563/2015 sekä 17 § laissa 496/2013, sekä
lisätään lakiin uusi 9 a § seuraavasti:

5 §

Vaalipiirit eduskuntavaaleissa

Eduskuntavaaleja varten maa on jaettu maakuntajaon pohjalta seuraaviin *vaalipiireihin*:

- 1) Helsingin vaalipiiri, johon kuuluu Helsingin kaupunki;
- 2) Uudenmaan vaalipiiri, johon kuuluvat Askolan, Espoon, Hangon, Hyvinkään, Inoon, Järvenpään, Karkkilan, Kauniaisten, Keravan, Kirkkonummen, Lapinjärven, Lohjan, Loviisan, Myrskylän, Mäntsälän, Nurmijärven, Pornaisten, Porvoon, Pukkilan, Raaseporin, Sipoon, Siuntion, Tuusulan, Vantaan sekä Vihdin kunnat;
- 3) Varsinais-Suomen vaalipiiri, johon kuuluvat Auran, Kaarinan, Kemiönsaaren, Koski Tl:n, Kustavin, Laitilan, Liedon, Loimaan, Marttilan, Maskun, Mynämäen, Naantalin, Nousiaisten, Oripään, Paimion, Paraisten, Pyhärannan, Pöytyän, Raision, Ruskon, Salon, Sauvon, Someron, Taivassalon, Turun, Uudenkaupungin sekä Vehmaan kunnat;
- 4) Satakunnan vaalipiiri, johon kuuluvat Euran, Eurajoen, Harjavallan, Honkajoen, Huittisten, Jämijärven, Kankaanpään, Karvian, Kokemäen, Luvian, Merikarvian, Nakkilan, Pomarkun, Porin, Rauman, Siikaisten, Säskylän sekä Ulvilan kunnat;
- 5) Ahvenanmaan maakunnan vaalipiiri, johon kuuluvat Brändön, Eckerön, Finströmin, Föglön, Getan, Hammarlandin, Jomalan, Kumlingen, Kökarin, Lemlandin, Lumparlandin, Maarianhaminan, Saltvikin, Sottungan, Sundin sekä Vårdön kunnat;
- 6) Hämeen vaalipiiri, johon kuuluvat Asikkalan, Forssan, Hartolan, Hattulan, Hausjärven, Heinolan, Hollolan, Humppilan, Hämeenlinnan, Janakkalan, Jokioisten, Kärkölän, Lahden, Lopen, Orimattilan, Padasjoen, Riihimäen, Sysmän, Tammelan sekä Ypäjän kunnat;
- 7) Pirkanmaan vaalipiiri, johon kuuluvat Akaan, Hämeenkyrön, Ikaalisten, Juupajoen, Kangasalan, Kihniön, Lempäälän, Mänttä-Vilppulan, Nokian, Oriveden, Parkanon, Pirkkalan, Punkalaitumen, Pälkäneen, Ruoveden, Sastamalan, Tampereen, Urjalan, Valkeakosken, Vesilahden, Virtain sekä Ylöjärven kunnat;
- 8) Kaakkois-Suomen vaalipiiri, johon kuuluvat Enonkosken, Haminan, Heinäveden, Hirvensalmen, Iitin, Imatran, Joroisten, Juvan, Kangasniemen, Kotkan, Kouvolan, Lappeenrannan, Lemmin, Luumäen, Miehikkälän, Mikkelin, Mäntyharjun, Parikkalan, Pertun-

maan, Pieksämäen, Puumalan, Pyhtään, Rantasalmen, Rautjärven, Ruokolahden, Savitai-paleen, Savonlinnan, Sulkavan, Taipalsaaren sekä Virolahden kunnat;

9) Savo-Karjalan vaalipiiri, johon kuuluvat Iisalmen, Ilomantsin, Joensuun, Juankosken, Juuan, Kaavin, Keiteleen, Kiteen, Kiuruveden, Kontiolahden, Kuopion, Lapinlahden, Leppävirran, Lieksan, Liperin, Nurmeksen, Outokummun, Pielaveden, Polvijärven, Rautalammin, Rautavaaran, Rääkkylän, Siilinjärven, Sonkajärven, Suonenjoen, Tervon, Tohmajärven, Tuusniemen, Valtimon, Varkauden, Vesannon sekä Vieremän kunnat;

10) Vaasan vaalipiiri, johon kuuluvat Alajärven, Alavuden, Evijärven, Halsuan, Ilmajoen, Isojoen, Isokyrön, Kannuksen, Karijoen, Kaskisten, Kauhajoen, Kauhavan, Kaustisen, Kokkolan, Korsnäsin, Kristiinankaupungin, Kruunupyyn, Kuortaneen, Kurikan, Laihian, Lappajärven, Lapuan, Lestijärven, Luodon, Maalahden, Mustasaaren, Närpiön, Pedersören kunnan, Perhon, Pietarsaaren, Seinäjoen, Soinin, Teuvan, Toholammin, Uusi-kaarlepyyn, Vaasan, Vetelin, Vimpelin, Vöyrin sekä Ähtärin kunnat;

11) Keski-Suomen vaalipiiri, johon kuuluvat Hankasalmen, Joutsan, Jyväskylän, Jämsän, Kannonkosken, Karstulan, Keuruun, Kinnulan, Kivijärven, Konneveden, Kuhmoisten, Kyyjärven, Laukaan, Luhangan, Multian, Muuramen, Petäjäveden, Pihtiputaan, Saarijärven, Toivakan, Uuraisten, Viitasaaren sekä Äänekosken kunnat;

12) Oulun vaalipiiri, johon kuuluvat Alavieskan, Haapajärven, Haapaveden, Hailuodon, Hyrynsalmen, Iin, Kajaanin, Kalajoen, Kempeleen, Kuhmon, Kuusamon, Kärämäen, Limingan, Lumijoen, Merijärven, Muhoksen, Nivalan, Oulaisten, Oulun, Paltaimon, Pudasjärven, Puolangan, Pyhäjoen, Pyhäjärven, Pyhännän, Raahen, Reisjärven, Ristijärven, Sievin, Siikajoen, Siikalatvan, Sotkamon, Suomussalmen, Taivalkosken, Tyrnävän, Utajärven, Vaalan sekä Ylivieskan kunnat;

13) Lapin vaalipiiri, johon kuuluvat Enontekiön, Inarin, Kemin, Kemijärven, Keminmaan, Kittilän, Kolarin, Muonion, Pelkosenniemen, Pellon, Posion, Ranuan, Rovaniemen, Sallan, Savukosken, Simon, Sodankylän, Tervolan, Tornion, Utsjoen sekä Ylitornion kunnat.

2 luku

Vaaliviranomaiset

9 a §

Vaaliviranomaisen puolueettomuus

Vaaliviranomaisen on tehtävässään toimittava puolueettomasti.

12 §

Vaalipiirilautakunnan työskentely

Vaalipiirilautakunta on päätösvaltainen viisijäsenisenä. Jos jäsen tai varajäsen on kuollut tai saanut vapautuksen toimestaan, on hänen sijaansa jäljellä olevaksi toimikaudeksi valittava uusi jäsen tai varajäsen.

Vaalipiirilautakunnan jäsenen ja varajäsenen esteellisyydestä säädetään hallintolain (434/2003) 27—30 §:ssä.

Vaalipiirilautakunta ottaa itselleen sihteerin ja muun tarvittavan henkilöstön. Se päättää muiden kuin sen kokouksiin tässä laissa tarkoitettujen tehtäviensä vuoksi osallistumaan oikeutettujen henkilöiden läsnäolo- ja puheoikeudesta kokouksissaan.

Vaalipiirilautakunnan kokouksissa pidetään pöytäkirjaa. Pöytäkirjan ja lautakunnan toimituskirjat allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa sihteeri.

Kunnan keskusvaalilautakunnan työskentely

Kunnan keskusvaalilautakunta on päätösvaltainen viisijäsenisenä. Jos varajäsen on kuollut taikka estynyt tai esteellinen, saa kunnanhallitus tarvittaessa määrätä väliaikaisen varajäsenen.

Kunnan keskusvaalilautakunnan jäsenen ja varajäsenen esteellisyydestä säädetään hallintolain 27—30 §:ssä.

Kunnan keskusvaalilautakunta ottaa itselleen sihteerin ja muun tarvittavan henkilöstön. Se päättää muiden kuin sen kokouksiin tässä laissa tarkoitettujen tehtäviensä vuoksi osallistumaan oikeutettujen henkilöiden läsnäolo- ja puheoikeudesta kokouksissaan.

Kunnan keskusvaalilautakuntaan ei sovelleta kuntalaissa tarkoitettua hallintosäännön määräyksiä kunnanhallituksen edustajan ja kunnanjohtajan tai pormestarin läsnäolo- ja puheoikeudesta kokouksissa eikä oikeudesta ottaa asia ylemmän toimielimen käsiteltäväksi.

Vaalilautakunta ja vaalitoimikunta

Kunnanhallituksen on hyvissä ajoin ennen vaaleja asetettava:

1) kutakin äänestysaluetta varten *vaalilautakunta*, johon kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita on kuitenkin oltava vähintään kolme; sekä

2) laitoksessa toimitettavaa ennakköänestystä varten yksi tai useampi *vaalitoimikunta*, joihin kuhunkin kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja yksi muu jäsen sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita on kuitenkin oltava vähintään kolme.

Sekä vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan jäsenten että niiden varajäsenten tulee mahdollisuuksien mukaan edustaa asianomaisessa vaalipiirissä edellisissä eduskuntavaaleissa ehdokkaita asettaneita puolueräkisteriin merkittyjä puolueita. Kuntavaaleissa jäsenten ja varajäsenten tulee kuitenkin edustaa kunnassa edellisissä kuntavaaleissa ehdokkaita asettaneita äänestäjäryhmiä. Vaalilautakunnan varajäsenet ja vaalitoimikunnan varajäsenet on asetettava siihen järjestykseen, jossa he tulevat jäsenten sijaan.

Ehdokas ei voi olla vaalilautakunnan jäsenenä eikä varajäsenenä. Ehdokas tai hänen puolisonsa, lapsensa, sisaruksensa tai vanhempansa ei voi olla vaalitoimikunnan jäsenenä eikä varajäsenenä. Puolisoilla tarkoitetaan aviopuolisoita sekä avioliitonomaisissa olosuhteissa ja rekisteröidyssä parisuhteessa eläviä henkilöitä.

Vaalilautakuntien ja vaalitoimikuntien puheenjohtajien ja varapuheenjohtajien nimet ja yhteystiedot on ilmoitettava kunnan keskusvaalilautakunnalle.

Vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan työskentely

Vaalilautakunta ja vaalitoimikunta ovat päätösvaltaisia kolmijäsenisiä.

Vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan jäseniin ja varajäseniin ei sovelleta hallintolain esteellisyyttä koskevia säännöksiä.

Vaalilautakunta nimeää vaalipäivän äänestystä varten yhden tai useamman vaaliavustajan. Vaaliavustajasta säädetään 73 §:ssä. Vaalilautakunta voi ottaa avustavaa henkilöstöä äänestyslippujen laskemista ja järjestämistä varten sekä 77 §:ssä tarkoitettua äänioikeusrekisterin ja muiden oikeusministeriön tietojärjestelmien käyttämistä varten.

Vaalilautakuntaan ja vaalitoimikuntaan ei sovelleta kuntalaissa tarkoitettua hallintosäännön määräyksiä pöytäkirjan laatimisesta, tarkastamisesta ja tiedoksi antamisesta, asian jatkokokoukseen siirtämisestä, kunnanhallituksen edustajan ja kunnanjohtajan tai

pormestarin läsnäolosta ja puheoikeudesta kokouksissa, viranhaltijaesittelystä, menettelystä otettaessa asia ylemmän toimielimen käsiteltäväksi eikä kunnan taloudesta.

17 §

Vaalitoimitsijat

Ennakoäänestyksestä kotimaan yleisessä ennakoäänestyspaikassa, Suomen edustustossa ja suomalaisessa laivassa sekä kotiaäänestyksestä huolehtivat *vaalitoimitsijat*. Kussakin kotimaan yleisessä ennakoäänestyspaikassa on oltava ainakin kaksi vaalitoimitsijaa. Muissakin ennakoäänestyspaikoissa vaalitoimitsijoita voi tarvittaessa olla kaksi tai useampia.

Vaalitoimitsijat kotimaan yleiseen ennakoäänestyspaikkaan ja kotiaäänestykseen määrää kunnan keskusvaalilautakunta. Muutoin vaalitoimitsijoina ovat:

- 1) Suomen edustustossa sen päällikkö tai hänen nimeämänsä henkilö;
- 2) suomalaisessa laivassa sen päällikkö tai hänen määräämänsä laivassa palveleva henkilö.

Ennakoäänestystä kotimaan yleisessä ennakoäänestyspaikassa toimittaessa vähintään kahden vaalitoimitsijan on oltava yhtä aikaa saapuvilla. Muissa ennakoäänestyspaikoissa, joihin vaalitoimitsijoita on nimetty tai määrätty kaksi tai useampia, riittää, että ennakoäänestystä toimittaessa on saapuvilla yksi vaalitoimitsija. Kunkin yksittäisen kotiaäänestyksen toimittamisesta huolehtii yksi vaalitoimitsija.

Ehdokas tai hänen puolisonsa, lapsensa, sisaruksensa tai vanhempansa ei voi olla vaalitoimitsijana. Puolisoilla tarkoitetaan aviopuolisoita sekä avioliitonomaisissa olosuhteissa ja rekisteröidyssä parisuhteessa eläviä henkilöitä. Vaalitoimitsijaan ei sovelleta hallintolain esteellisyyttä koskevia säännöksiä.

Suomen edustustossa tai suomalaisessa laivassa ehdokas tai ehdokkaana olevan henkilön edellä tarkoitettu läheinen voi kuitenkin olla vaalitoimitsijana, mikäli vaalitoimitsijaksi soveltuvaa muuta henkilöä ei ole saatavilla ja ennakoäänestyksen toimittaminen siitä syystä muutoin estyisi.

58 §

Äänestäminen ennakoäänestyksessä

Äänestäjällä on oikeus äänestää eduskuntavaaleissa ja kuntavaaleissa sen vaalipiirin tai kunnan ehdokaslistojen yhdistelmässä olevaa ehdokasta, jossa äänestäjä on asianomaisissa vaaleissa merkitty äänioikeutetuksi, europarlamenttivaaleissa ehdokaslistojen yhdistelmässä olevaa ehdokasta ja presidentinvaalissa ehdokasluettelossa olevaa ehdokasta.

Äänestäjän on niin selvästi merkittävä äänestyslippuun sen ehdokkaan numero, jonka hyväksi hän antaa äänensä, ettei voi syntyä epätietoisuutta siitä, ketä ehdokasta hän tarkoittaa. Merkintä on tehtävä äänestyskopissa tai muutoin siten, että vaalisalaisuus säilyy.

Äänestäjän pyynnöstä on vaalitoimitsijan tai vaalitoimikunnan jäsenen avustettava häntä äänestämässä. Henkilö, jonka kyky tehdä äänestysmerkintä on olennaisesti heikentynyt, saa käyttää äänestyksessä apuna valitsemaansa avustajaa. Ehdokas tai hänen puolisonsa, lapsensa, sisaruksensa tai vanhempansa ei voi olla avustajana. Puolisoilla tarkoitetaan aviopuolisoita sekä avioliitonomaisissa olosuhteissa ja rekisteröidyssä parisuhteessa eläviä henkilöitä. Avustaja on velvollinen tunnollisesti täyttämään äänestäjän osoitukset sekä pitämään salassa äänestyksen yhteydessä saamansa tiedot.

361/2016

73 §

Avustaja

Jokaisella äänestyspaikalla tulee olla saapuvilla vaalilautakunnan nimeämä, asianmukaisin tunnusmerkein tai -merkinnöin osoitettu *vaaliavustaja*, joka äänestäjän pyynnöstä avustaa häntä merkinnän tekemisessä äänestyslippuun.

Äänestäjällä, joka haluaa käyttää vaalilautakunnan jäsentä avustajana äänestysmerkinnän tekemisessä, on siihen oikeus, jollei se viivytä äänestystä. Vaalilautakunnan jäsenestä on silloin voimassa, mitä vaaliavustajasta on säädetty.

Henkilö, jonka kyky tehdä äänestysmerkintä on olennaisesti heikentynyt, saa käyttää äänestysmerkinnän tekemisessä apuna valitsemaansa avustajaa.

Ehdokas tai hänen puolisonsa, lapsensa, sisaruksensa tai vanhempansa ei voi olla vaaliavustajana eikä äänestäjän valitsemana avustajana. Puolisoilla tarkoitetaan aviopuolisoita sekä avioliitonomaisissa olosuhteissa ja rekisteröidyssä parisuhteessa eläviä henkilöitä.

Avustaja on velvollinen tunnollisesti täyttämään äänestäjän osoitukset sekä pitämään salassa äänestyksen yhteydessä saamansa tiedot.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2016.

Helsingissä 20 päivänä toukokuuta 2016

Tasavallan Presidentti

Sauli Niinistö

Oikeus- ja työministeri Jari Lindström